

Naziji utegnejo izgnati Čehe - Zahteva za del. pravice

Vesti trdijo, da nameravajo naziji priklopiti Češko nemškemu rajhu. — Okrog pet milijonov Čehov bodo baje zaznamovali za izgon. — Govori se, da bo Slovaška v kratkem času zasedena od nemškega vojaštva.

London, Anglija. — Razburjenje in naravnost fantastične vesti prihajajo te dni iz Češke in Moravske, ki stojijo pod "pokroviteljstvom" nazijske Nemčije, in enako tudi iz Slovaške, ki je točasno še "neodvisna" država. Možno je, da so ta poročila nekoliko pretirana, toda sigurno pa je, da se v srednji Evropi zopet "nekaj godi" in da naziji pripravljajo neki nov korak.

Že pred nekaj dnevi se je govorilo, da Nemčija močno ojačuje mejo med Slovaško in Poljsko in da pošilja tja številno vojaštvo. Zdaj se te novice potrjujejo iz nazijskih virov samih. Med tem časom pa so se pojavile nove vesti, namreč, da namerava Nemčija sploh odpraviti sedanji protektorat nad Čehi in priklopiti ti njih deželo Nemčiji kot nje sestavni in neločljivi del. To seveda ni neločljivi del. To je Čehi, zlasti tistimi, ki so do cela neupogljivi in se upirajo, da bi priznali nad seboj nemško gospodstvo? Že zdaj jim delajo dosti sitnosti in nadleg, ko so smatrani še kot premagani podložniki in stoje pod strogo kontrolo. Ako jih bodo priklopili Nemčiji in jim dali enakopravnost, obstoja nevarnost, da bodo v večji prostosti delali še več zgage.

Tudi za ta slučaj se nameravajo naziji zagotoviti, in sicer na prav gorostasen način, kakor trdijo poročila, namreč tako, da bodo kakih 5 milijonov najbolj upornih Čehov enostavno polovili in jih zaznamovali za izgnanstvo iz njih lastne dežele. Trdi se, da jih bodo dali na razpolago zapadnim velesilam, češ, napravite za njimi, kar hočete; mi jih ne potrebujemo. Sliši se to sicer kakor neverjetno, toda ni nič nemogočega, ako se upošteva nazijski nastop proti nemškemu Judom, ki se vrši v popolnoma podobnem načinu.

Toda tudi za Slovaško, ki so ji pred par meseci milostno dovolili "neodvisnost", imajo naziji načrte in trdi se, da jo bodo te izpeljali že v nekaj tednih, ako ne celo v nekaj dneh. Kmalu po zasedbi Češke so si naziji izposlovali od Slovaške pravico, da smejo na nje zemlji, v dolini reke Vag, zgraditi svoje trdnjave proti Poljski. Takrat so pustili Slovaški še videz samostojnosti, ker bi bili celo državo Čehov slovaško pač težko prebavili vso hkrati, in so z njo sklenili pravo pogodbo. Zdaj so naziji nove pokrajine že dovolj prekrjili in jih asimilirali, da tudi proti Slovaški lahko odvržejo krinko, in tako govore točasna poročila, da nameravajo vojaško zasesti ne samo omenjene doline, marveč celo Slovaško, izzemši malega pasu na vzhodu, ki bo šel bržkone Ogrski. Sploh pa se je lahko že takoj iz vsega početka razvidelo, da se Slovaška sama ne bo mogla gospodarsko vzdrževati in da bo morala

SVARILO PRED FAŠIZMOM

Lewis posvaril, da sedanje razmere groze vlašci.

Washington, D. C. — Na zborovanju eksekutivnega odbora CIO je načelnik John Lewis ta terek izrekel svarilne besede, namreč, da se pojavljajo v Ameriki take razmere, ki vodijo v nevarnost obupa in reakcije in ravno iz takega razpoloženja se najlažje rodi fašizem. Obenem je Lewis kritiziral kongres, češ, da je storil manj kot nič: Ne samo, da ni nič ukrenil za znižanje števila 11 milijonov brezposelnih, marveč si je povzru še prizadeval, da pritrja brezposelnim še te mizerne dohodke, s katerimi se zdaj rinejo skozi življenje. Odbor CIO se je zbral, da napravi načrte za novo kampanjo med delavstvom in Lewisov načrt je, da organizira 20 milijonov novih članov.

LUJDE SE NE BOJE POLETA ČEZ MORJE

New York, N. Y. — Kakor je bilo že objavljeno, bo družba Pan-American Airways otvorila redni potniški promet po zraku preko Atlantika med Ameriko in Evropo. Prvi tak polet se bo vršil 28. junija. Domnevalo bi se, da se bodo ljudje bali te riskirane vožnje preko tisoče milj vode, in, da bo družba težko dobila potnike. Ravno nasprotno je res: Do 600 ljudi se je prijavilo, da bi radi leteli v Evropo, in polovica od teh si je hotela rezervirati prostor takoj za prvi polet ter so mnogi kar v naprej poslali denar; neki moški celih \$1.500. Seveda jih za prvi polet ne bo mogla priti v poštev niti petina in ostale je družba obvestila, da bodo morali čakati, dokler ne pridejo na vrsto.

BASEBALL OBHAJA STOLETNICO

Cooperstown, N. Y. — Na tukajšnje malo mestce je gledala zadnji ponedeljek cela Amerika. Ta dan se je namreč obhajala stoletnica, kar se je prvič igrala igra baseball in to mesto je bilo nje pozornosti. Neki 20 letni dijak, Abner Doubleday, je prišel prvi na to idejo. Igra se je tekom sto let izkazala tako pripravno, da je postala središče ameriškega športnega življenja in se v principu goji v manjšem obsegu tudi v drugih delih sveta.

ŠIRITE AMER. SLOVENCA

prej ali slej prositi Nemčijo, naj jo priklopi. Bržkone pa so Slovaki s to prošnjo predolgo odlašali in tako jim bodo naziji zdaj sami od sebe "na pomoč".

ANGLIJA ZO. PET ODLOČNA

Sila bo rodila protisilo, povdaril minister.

London, Anglija. — Iz ust enega članov angleške vlade je prišla zadnji ponedeljek zopet enkrat bolj odločna beseda, namreč, ako se bo kje uporabljala sila, mora tisti, ki jo bo uporabljal, računati s protisilo. V tem smislu se je izrazil zun. minister Halifax, ko je nastopil pred parlamentom, toda je obenem dostavil, da Anglija s tem ne misli groziti, marveč samo položaj pojasniti, in bi še vedno z veseljem izrabila priliko za sporazum potom pogajanj. Halifax je izgovoril te besede brez dvoma z namenom, da zavre govorice o novem "pomirjanju", ki so se zadnje dni širile.

PREISKAVA PROTI KU KLUXARJEM

New York, N. Y. — Gen. pravnik Murphy je zadnji ponedeljek objavil, da se je uvedla preiskava proti delovni organizaciji Ku Klux Klan v Miami, Fla. V pripravi volitvah v marcu so namreč Kluxarji baje skušali ostrašiti Nigre, da bi ti ne šli na volišče.

HOTEL BITI SIGUREN

Birmingham, Ala. — Nekega Raymonda Reese je pičila kača. Mož pa ni vedel, ali je kača strupena, ali ne, in hotel se je o tem prepričati, da se mu ne bo treba zdraviti, ako ni zastrupljen. Tako je pograbil kačo in z njo v roki odmarširal proti bolnici. Tamkaj so ugotovili, da je kača strupena, in Reese se je moral podvreči zdravljenju.

BENEŠEV BRAT BEŽAL PRED NAZIJI

Varšava, Poljska. — Sem kaj so prišla poročila, da je vojta Beneš, brat bivšega čehoslovaškega predsednika, zapustil svojo domovino in zadnji ponedeljek bežal pred naziji preko meje na Poljsko.

NADALJNJA SVOTA ZA OBRAMBO

Washington, D. C. — V poslanski zbornici se je v ponedeljek ponovno razmotrivalo vprašanje obrambnih sil Zed. držav. Pri tem se je predlagalo, da se, poleg že doslej sprejetih nakazil, odobri v to svrhu še nadaljnja svota 293 milijonov dolarjev, in sicer v prvi vrsti za zračno armado. Predlog je bil sprejet.

KRIŽEM SVETA

Varšava, Poljska. — Šest slovaških pilotov je zadnji ponedeljek preletelo preko meje na Poljsko in oddalo poljskim oblastem tri vojaške aeroplane. Izrazili so se, da raje vidijo, da imajo letala Poljaki, kakor pa, da bi jih vzeli Nemci.

Amsterdam, Nizozemska. — Tukajšnja vlada je v ponedeljek odločila, da od 907 Judov, ki blodijo z ladjo po morju, iščejo zatočišča, dobi 200 dovoljenje za naselitev na Nizozemskem, dočim boste ostale vzeli Belgija in Francija.

London, Anglija. — Angleška vlada namerava v kratkem ustanoviti novo ministerstvo, namreč ministerstvo za informacije. V mirnem času urad ne bo večjega pomena, toda v času vojne mu bo poverjena oblast splošne cenzure.

DRAGOCENA UMETNINA UKRADENA

Pariz, Francija. — Iz tukajšnjega Louvre muzeja je bila zadnji ponedeljek ukradena neka dragocena slika in policiji je še zdaj zagonetka, kako se je mogla tatvina izvršiti pribelem dnevu, z množicami ljudstvu naokrog. Za tatom sploh ni nobenega sledu. Vendar pa bo slika težko spraviti v denar, kajti znana je vsem umetnikom širom sveta in jo bo torej lahko spoznati. Slika je delo Jean A. Wateaua in nosi naslov "L'Indifferent". Nje vrednost se ceni na \$175.000.

ŠIRITE AMER. SLOVENCA

Berlin, Nemčija. — Hitler je zadnji ponedeljek dal naročilo za izgraditev posebne aeroplana, ki ga ima očitno namen uporabljati za mednarodne državniške pote. Odredil je namreč, da mora biti v njem dovolj prostora za konferenčno sobo, in nositi bo moral toliko kuriva, da bo lahko brez postanka preletel razdaljo med Berlinom in New Yorkom. Njega povprečna hitrost je določena na 220 milj na uro in preleteti bo mogel v enem zaletu 5.600 milj.

VEČ GLASU DELAVCEM

Delavstvo bi moralo imeti pravico odločevati tudi o cenah in produkciji, je povdaril katoliški duhovnik.

Cleveland, O. — Na tukajšnjem zborovanju katoliške socijalne akcije je imel v ponedeljek zvečer Msgr. Haas s katoliške univerze pomemben govor, ki je vreden zabeležbe. Govornik je povdarjal, da je še danes v Ameriki komaj ena petina delavcev, ki imajo pravice, da si svobodno volijo svoje zastopnike za pogajanja z delodajalci; nad ostalimi štirimi petinami so delodajalci še vedno bolj ali manj neomejeni gospodarji. To, je dejal Msgr., je proti vsem pravilom človeške svobode in bi se na taki podlagi morala ameriška ustava glasilati ne "Mi, ljudstvo", marveč "Mi, ena petina ljudstva".

Pravica glede pogajanj pa bi se ne smela omejevati samo na vprašanja plač in delovnih ur, je povdaril govornik, marveč bi morala dati delavcu tudi glas pri določevanju cen in produkcije, ne samo v posameznih industrijah, ampak tudi v medindustrijskem prometu. Zviševanje plač, toda istočasno dvigvanje cen življenjskim potrebščinam ni namreč drugega kot prevara, ki ne prinese nikake rešitve.

HITLER SI NAROČIL NOV AEROPLAN

Berlin, Nemčija. — Hitler je zadnji ponedeljek dal naročilo za izgraditev posebne aeroplana, ki ga ima očitno namen uporabljati za mednarodne državniške pote. Odredil je namreč, da mora biti v njem dovolj prostora za konferenčno sobo, in nositi bo moral toliko kuriva, da bo lahko brez postanka preletel razdaljo med Berlinom in New Yorkom. Njega povprečna hitrost je določena na 220 milj na uro in preleteti bo mogel v enem zaletu 5.600 milj.

Iz Jugoslavije

Zalosten konec 85 letnega starčka, ki je v duševni razravnosti skočil v Savinjo in tovariš, ki ga je hotel rešiti, za njim; oba sta utonila. — Narastla Drava je zahtevala tudi človeške žrtve.

Tragedija na Savinji

Celje, 25. maja. — Danes okrog pol treh popoldne je Petrovče vznemirila vest o samomoru 85 letnega železniškega upokojenca Oblaka Edmunda iz Petrovč. Oblak je živel s svojo ženo v prijazni hišici ob skromni pokojnini, vendar srečno in zadovoljen. Zaradi starosti pa je duševno in telesno oslabil in postal živčno precej razravan. Zadnji čas je moral ostati v bolniški postelji. Danes popoldne pa je izrabil priliko, ko je bil nekaj časa sam, da je vstal, se oblekel in se splazil iz hiše k Savinji ter se v obupu in najbrž v duševni zmedenosti pognal s petrovškega mostu v valove narastle Savinje. Klobuk in suknjič je odložil na mostu. Ob Savinji se je med tem časom sprehajal njegov tovariš 60 letni Melhior Fabjan, prav tako železniški upokojenec. Ko je videl obupno dejanje, se je pognal za Oblaka v Savinjo in ga skušal rešiti. Ker pa je Savinja zaradi zadnjega dežja precej velika in deroča, je starček omagal in utonil. Truplo Oblaka Edmunda so že v Petrovčah potegnili iz vode, Fabjanovo truplo pa je Savinja odnesla in ga doslej še niso našli.

Žrtve razbesnelih voda

Maribor, 24. maja. — Tudi Ožboldski potok, ki teče s Kaple v Dravo, se je v zadnjih nalivih spremenil v uničujočo hudournik. Med drugim je ogrožal tudi Prajsov mlin pri Sv. Ožboldu. Pretila je velika nevarnost, da ga hudournik odnese. Lastnik mlina se je obrnil zaradi tega s prošnjo za pomoč na nekatero okolišnje posestnike. Z vrvmi so skušali pritrditi in privezati mlin, da ga ne bi odneslo besneče vodovje.

Pri tem delu sta bila zaposlena 37 letni posestnik Anton Rotovnik in 41 letni posestnik Peter Pavlič, oba iz Sv. Ožbalda. Hudournik pa je med tem tako narasel, da je vodovje zajelo Rotovnika in Pavliča ter ju odneslo izpred oči ostalih reševalcev, ki niso mogli niti misliti na to, da bi priskočili Pavliču in Rotovniku na pomoč. Deroča voda ju je odplavila naprej proti Dravi. Njunih trupel pa doslej še niso našli.

Kakor pravijo poročila, so nekateri očividci izpovedali, da je Drava v svojem gornjem delu nosila v dneh velikih nalihov na svoji površini več človeških trupel, ki jih pa doslej še ni naplavila. Pri Slovenski Bistrici pa je utonila v bistriškem potoku 9 letna delavčeva hčerka Marija Juhartova. Ko je šla preko brvi pri tvornici bakra, je rečici spodrsnilo. Padla je v narasli potok in utonila. Trup-

lo nesrečne deklice je naplaval potok niže Slovenske Bistrice.

Jakličev dom

V nedeljo 18. junija bodo v Dobrepolah imeeli slavnost blagoslovitve Jakličevega doma. — France Jaklič je v Dobrepolah ustanovil Posojilnico, prvo rajfenaizovko v Sloveniji, Kmetско društvo, Mlekarno, Prosvetno društvo ter si s tem iztekel neminljive zasluge. Jakličev dom bo eden največjih prosvetnih domov v Sloveniji.

Smrtna kosa

V Zapogah je v petek 26. maja umrl tamošnji župnik Ivan Franke. — Pokojni je bil rojen v Ljubljani leta 1876 kot sin profesorja, slavnega slikarja in risarja Franketa. Bogoslovje je dovršil v Gorici in bil leta 1900 posvečen v mašnika. Kaplanoval je v Črnicah, potem je bil kurat v Štjaku, odtam je šel v kanalsko dolino v Gorenjo polje. Za časa vojne je bil interniran na Sardiniji. Po vojni je prišel v Čepovan, od tam na Vogersko in naposled v Zapo-ge. — Njegov brat je župnik v Oseku pri Šempasu.

Srebrna poroka

V Mariboru sta slavila 25 letnico poroke Ivan Majcen in njegove žene Ana. — Majcen je član in podpornik mnogih katoliških društvenih organizacij in vnet Jugoslovan.

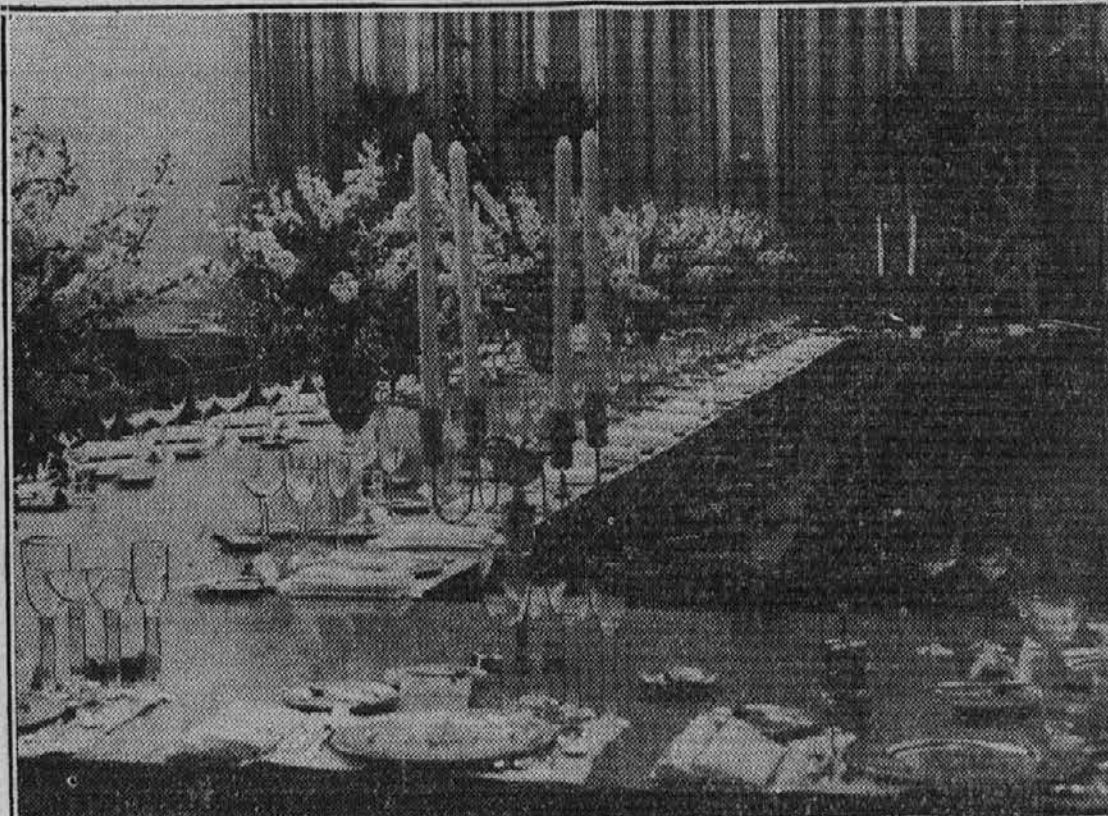
Razbojniki nad župnika

Iz Bjelovara na Hrvatskem poročajo, da so razbojniki napadli v župnišču župnika Velike Ciglane. Dva neznana moška sta prišla v župnišče in hotela imeti krstni list na ime, katerega župnik ni imel v matičnih knjigah. Ko je župnik listal po knjigah in iskal ime, ste ga roparja pograbila, zahtevala od njega denar in ga vrgla po tleh. Nakar je eden zamahnil proti župniku z nožem. Napadeni je smrtni udarec prestregel in obupno zaklical na pomoč, nakar sta roparja zbežala. Bila sta to Tomo Piškorič iz okraja Križevci in Henrik Poljanc iz občine Ludbreg.

Strela

Od Sv. Jurija ob Taboru poročajo, da je v vasi Kapla udarila strela v dve osebi. Pri posestniku Pustoslemšku je bila gospodinja z malo desetletno hčerko v kuhinji, ko je nenkrat med nevihto čutila sunek, da ji je delo izšlo iz rok; ko se je ozrla, je videla hčerko ležati na tleh v nezavesti. Poklicani zdravnik je ugotovil, da je omamljena od strele. Strela je napravila še v nekaterih drugih hišah več manjše škode.

PROSTOR, KJER SO POGOSTILI KRALJEVE GOSTE

Dvorana v federalnem poslopu newyorške razstave, ko je bila pripravljena za banket, prirejen zadnjo soboto v čast angleškemu kralju in kraljici. Slika je bila vzeta s prostora, kjer je sedel kralj.

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljnikov in dnevov po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina:	Subscription:
Za celo leto \$5.00	For one year \$5.00
Za pol leta 2.50	For half a year 2.50
Za četrt leta 1.50	For three months 1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	For Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00
Za četrt leta 1.75	For three months 1.75
Posamezna številka 3c	Single copy 3c

Dopolni važnega pomena za hitro objavo morajo biti dopolnjeni na uredništvu vsaj dan in pol pred dnem, ko izide list. — Za zadnje številke v tednu je čas do četrta dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Izpiti slovanskih narodov

Tudi narodi morajo polagati izpite, ne samo študenti. Ključ jih stroga učiteljica, Svetovna Zgodovina. Nekateri delajo šele zrelostne izpite, drugi že skušnje za napredovanje.

Slovani smo še mladi, kličejo nas k maturi, k zrelosti nemu izpitu. Vsak narod mora čisto po svoje rešiti nalogo. Zgodovina ne trpi prepisovanja.

Slovani dobivamo vedno isto vprašanje: Kako ustvariti močno državo iz bajno svobodoljubnih slovanskih plemen in narodov?

Močnejši slovanski narodi radi odgovarjajo: Nategnem vajeti, centraliziram kakor Francozi.

Zgodovina se hladno nasmehne: Ljudstvo, ki je ustvarilo edinstvene zadrage in dalo njenim starešinam skoraj kraljevsko samostojnost, da bi se dalo zmleti v brezoblični drobiž kakor Francozi, ali da bi hotelo misliti z eno samo glavo, kakor Nemci? Odgovor je prepisan! Izpit boš ponavljal, dokler ne najdeš svoje, slovanske rešitve!

Pa povpraša slabše slovanske narode: V eni državi hiši vas je več bratov. Med tem, ko se ti s starejšim prepiraš, nastane zunaj nemir. Kaj storiš?

Vsakdo bi pričakoval edino pameten odgovor: Podamo si roke, vzamemo vsak svojo puško in varujemo skupen dom, dokler se vse ne pomiri.

Pa ne! Slovani smo tako mladi, da v svoji otroški preprostosti odgovarjamo: Tedaj pritiskem na brata, da v tiski čim več izsilim. Ako ne odneha, odprem hišne duri, pa pokličem sovraga. Svoboda nad vse! Če mi je ne da brat, mi jo bo dal sovrag!

Učiteljica Zgodovina se pomilovalno nasmehne: Ta preprostež misli, da sovrag prinaša svobodo! Padel si za nedoločen čas!

Kandidat se brani: Pa kaj me briga brat, kaj me briga slovanstvo! Moja edina skrb je, da je moj naračič svoboden.

Neumnež! odgovarja Zgodovina. Isto načelo, ki ti pravi, da je tebi, ki si recimo Hrvat, drug Hrvat bližji, kakor vsak drug človek, isto načelo ti pravi tudi, da ti je Slovenec in Srb bližji, kakor vsi ostali narodi. Če priznaš prvo, moraš priznati drugo, ali pa sploh zanikaj narodnost kot vrednoto, kakor marksisti.

Pred kratkim so bili na vrsti severni Slovani, Čehi in Slovaki. Imeli so smolo, Zgodovina jih je pri izpitu vrgla "za nedoločen čas". Ta čas je res nedoločen, včasih traja po kako leto, včasih pa celo tisočletje.

Tudi Jugoslovani delamo izpit iz praktičnih političnih ved. Tudi nam se nekoliko zatika. Zgodovina se potrpežljivo čaka, manj potrpežljivo tisti, ki bi nas vzele v šolo, ako skušnje ne prestanemo. Imena vodilnih mož, ki odgovarjajo kot zastopniki jugoslovanskih narodov, so že zapisana, ocena v kratkem sledi: genialen politik, mož na svojem mestu, velik Slovan, ali: nezmožen, šleva, izdajalec. Ves narod napeto čaka na sodbo: zdelal — padel.

Kaj pravite, kako se bo pri izpitu izteklo? Jaz sem optimist. In ker sem katoličan, že dolgo tudi vneto molim, da bi naša jugoslovanska domovina srečno prestala preizkušnje nevarne dobe.

Kristijan in država

Nasprotniki krščanstva si od nekaj prizadevajo dokazati, da pomeni nevarnost za državo. Če krščanstvo — tako pravijo in pišejo — zahteva, da človek docela pripada Bogu in njegovemu kraljestvu, potem ni v krščanski miselnosti nobenega prostora več za državo, za narodno občestvo in za njegove koristi na zemlji.

Tako govorjenje pomeni popolno nerazumevanje Kristusovega evangelija in cerkve. Človek mora res biti docela božji, njegova vera ni prava, če ni, kakor danes temu pravijo, totalitarna. Krščanstvo zahteva zase čelga človeka — toda ne zato, da bi človek zametal državo, se izključil iz narodnega občestva in ga tajil kot nekaj nebožjega. Krščanstvo ne stavlja človeku brezpogojno veljavnih navedenih zahtev zato, da bi ga odtrgalo od sveta in nje-

govih narodnih in državljskih nalog, marveč zato, da bi mu dalo kar največ navedenih sil, da se čim bolj in čim koristneje izkaže v narodnem in državnem življenju, da bi se poplenilo, napredovalo in utrjevalo v najglobljih temeljih večnega reda in miru ter pravega blaga. Kristus ne trga Cezarja od Boga, marveč daje vsakemu, kar je njegovega, da bi bila država v soglasju z božjim zakonom, ki vsako delo v prid občestva posvečuje. Država potrebuje, kakor je dejal nek sodobni avtokrat, za svoj obstoj in napredek navedene kulture. Toda kje naj najde višje, kakor jo izpoveduje krščanstvo? Nesmrtno so besede Goethejeve: "Naj človeštvo napreduje, kolikor hoče, višine navedene kulture, kakor sveti iz evangelija, ne bo nikoli doseglo."

Največji krščanski učenik Zapada, sveti Avguštin, pravi: "Naj neki poganski modrijani, ki nas dolžijo brezdomovinstva, pokažejo, ali more biti boljši vojak, kakor je krščanski, ki je zaradi Boga do konca poslušen, boljših zakoncev, kakor so oni, ki Kristusa ljubijo, boljših gospodarjev, kako so krščanski, ki živijo po postavi ljubezni in spoštujeta pravico, boljših vladarjev, sodnikov in upravnikov, kakor so krščanski, ki se čutijo odgovorne Bogu?" (Schilling: Nauk sv. Avguštin o državi, 1910.) Tomaž Akvinski pa razlaga, kako pokorščina, ki smo jo dolžni staršem, gre obenem domovini in narodu — da — kako od nas v primeru obče potrebe zahteva še več, namreč lastnega življenja! Sicer pa vse to potrjuje zgodovina sama na vsaki svoji strani. Krščanstvu gre zasluga, da se je priznala človeku navedena in pravna osebnost, krščanstvo je položilo temelj pravičnemu socialnemu redu, v imenu krščanstva so narodi začeli zahtevati svoje pravice v smislu samoodločbe, krščanstvo je ženi vrnilo njeno dostojanstvo in posvetilo zakon, čigar dolžnosti smatra za temelj obstoja države, ki se po družini ohranja in množi. In katera družina je bolj sposobna, da narod ohrani in množi ter se zanj žrtvuje, kakor krščanska, ki živi po božji postavi?

Če te misli podčrtujejo danes drugod, kjer bi krščanstvo radi z očitkom protidržavnosti izpodkopal, ni odveč, če se pokaže puhlost takih ugovorov tudi pri nas, kjer se ta očitek tudi od časa do časa iz izvestnih krogov ponavlja.

DAN V LEMONTU

Cleveland, O.

Četudi malo pozno, vendar prepozno ne bo, kajti Lemont bo še dolgo tam in o njem se bo še dolgo in veliko pisalo po širnem svetu. V Lemontu bomo še in še radi pohitili. Tam bo naš pravi narodni hram, ki bo zalagal slovanski življenj po Ameriki z vedno novimi slovanskimi duhovniki. Od tam bo vela tudi vedno sveža slovanska govornica in slovanska beseda.

Vroč dan je bil 30. maja, ko smo prisostvovali blagosloavljenju vogelnega kamna novemu samostanu in semenišču krasnega in zgodovinskega poslopja, ki bo, ko bo dograjeno, zares častna zgradba, častno delo č. oo. frančiškani, ki je po njih ustanovljeno, za izobrazbo slovanskega naroda. — Če so č. oo. frančiškani poprej molili, da bi bil ta dan tako vroč kot je bil, je Bog njih molitev še preveč uslišal, kajti sonce nas je silno peklo in to prav celi dan. Najbolj pa seveda za časa blagosloavljanja vogelnega kamna. In še najbolj nas, ki smo hoteli biti malo bližje in celo že na vrhu zgradbe, v kolikor je

bila dodelana. Pomiloval sem č. duhovščino, ki so bili oblečeni v težke obleke in so toliko dolgo zdržali na razgretih deskah. Če bi hoteli slabo soditi, bi rekli, da je bilo kakor nalašč, da so nas na ta način pripravili v suho žejo, da so bila usta tako suha in je vzelo potem precej časa, da so se zopet razmočila. — Naj bo že kakor hoče, dan je bil, lahko rečemo, ki ga je zares napravil Gospod, za blagoslovljenost te zgradbe.

Medtem ko sem bil navzoč pri blagoslovljenju, pa mi le ni bilo toliko do vročine in žeje, katero sem zgoraj omenil, na to sem se spomnil šele potem, ko je bil blagoslov končan. Ob blagoslovljenju sem vse več premišljeval o zgodovini tega kraja in o tem, kar je ta kraj že dosegel in kaj še bo dosegel v bodočnosti. Premišljeval sem, koliko psov se preselilo tisti, ki so se za ta kraj zavzeli in ki so njih ideje kolikor toliko uresničili. To le sem videl v mislih pred seboj.

Ko sem gledal na množice ljudstva in na cerkvene dostojanstvenike, ki so se zbirali k blagoslovljenju vogelnega kamna in videl že dokaj visok zid ob-

širnega poslopja, ki se bo dvigalo sredi tihega vrta in katedrega pročelja, me gledalo v nizavo, kjer drve neprenehoma mimo številni avtomobili iz Chicaga in Joliet, sem si predstavljal pred oči v mislih človeka v rujavih halji, ki je bil moj ožji rojak in sin verne matere in očeta, ki sta vzgojila vzorno veliko družino, iz katere se je eden izmed otrok odločil, da postane duhovnik-redovnik. V kolikor mi je bilo že večkrat pojasnjeno, smrtno nevarno bolan, se je obrnil s prošnjo do Marije in ozdravel je ter srečno dosegel duhovniški stan. — Kakor ima vsak človek, ki upa in veruje v Boga tudi določena svoja pota, so bila prav gotovo tudi njemu določena, da je po božji volji prišel v Ameriko. (Nekoliko bo še mojega posredovanja da je prišel). — Ker je že pri vstopu v redovniški stan moral dolžubiti, da ne bo živel in deloval za sebe, marveč za blagor neumrjočih duš, je bil tudi njegov prihod v Ameriko samo za to, da bi tukaj deloval v vinogradu Gospodovem. — Duhoviti in energičen duhovnik je bil izreden govornik, neustrašljiv in odkritosrčen. Kmalu ko je došel v Ameriko, je že uvidel, kako gre z našimi rojaki. "Glas Svobode" je bil v akciji in poleg še več liberalnih listov je polovično pomagalo, da je naš narod, ki je veren prihajal v to deželo, polagoma v takih okolištinah, daleč od domovine v tujem svetu, jel opuščati tisto domačo pobožnost in se prilagodil razmeram in navedam drugih, češ, saj lahko vseeno ostanem dober brez cerkve. Posebno je bilo to nevarno za samske, ki niso imeli nobenega ki bi jim bil za varuha ali svetovalca. Kjer so v hišah stanovalci ostale še skrbne verne matere, je še slo. Drugače je pa ugaševalo v njih srcih tisto verno življenje, ki so ga bili vajeni po svojih farah iz katerih so prišli v Ameriko. K temu je seveda v največji meri pomagalo slabo časopisje.

Naš novi redovnik je bil mlajše generacije in je vse to videl ter kmalu spoznal, kaj je treba storiti. Spoznal je, da je treba našemu narodu do brega časopisja. Zato se je kmalu pojavila nova revija nabožni mesečnik "Ave Maria". Koliko je bilo to vredno, še danes lahko vsak vidi, ki noče biti slep. Toda s tem še ni bil zadovoljen. Vedel je, da bi bil treba iti še delj, da se narod ohrani veren in da ostanje slovanski. Treba je ustanoviti samostan, kjer naj bo zakladnica za domače duhovnike. To je bila vroča in največja želja novega redovnika č. p. Kazimira Zakrajškega, ki je potem radi teh svojih idej postal tarča vseh teh, katerim je on zmešal nakane, kakoršne danes propagirajo v "Prosveti", katere so, da bi čim prej in čim več rojakov odtujili od vere in cerkve.

S temi besedami sem povedal vse in to je resnica. Lemont je bil tista tarča, na ka-

tero so padale psovke, zmerjanja in žalitve najbolj surovih in lažljivih obrekovanj. — Ta revni redovnik se je moral braniti z golimi rokami, brez vsakega orožja. Dočim so njegovi sovražniki imeli vse, ni imel on ničesar kot le cilj in iskreno srce ter vero in zaupanje v narod in Boga. S tem je premagal mnogo in mnogo tudi dosegel.

Take misli sem imel med časom blagoslovljenja vogelnega kamna v Lemontu, ko me je žgalo sonce in sem snemal slike novega poslopja, da bom ljudem pokazal, kako se v Lemontu uresničuje delo, ki ga je začel goreč reven redovnik v rujavih halji, vedno zaničevan in preganjan od nasprotnikov. Pri tem pa ni izgubil poguma. Z delavno vstrajnostjo je premagal ovire ter v veri in zaupanju v Boga toliko dosegel. Taka dela so pa prav gotovo vselej blagoslovljena.

Rev. Kazimir Zakrajšek je dobil za seboj še bratov in sledili so jim še drugi učeni in zmorni in zidali so njegovo zamisel naprej z delom, učenjem in molitvijo. — Lemont naših redovnikov je dobil popolnoma drugačno lice. Pusta in zapuščena farma je postala vrt in v tem vrtu je že veliko doprinešenega. Iz tega vrta prihaja uresničenje cilja: — duhovniki novomastniki. — Najhuje je premagano, premagani tudi nasprotniki. Očetje frančiškani so vse premagali z njihovim delom in z vstrajnostjo. Slovanski narod je z njimi in samostan slovanskih oo. frančiškanov bo kmalu zgodovinski dokaz, da je naš narod veren in lojalen kljub toliki propagandi od strani teh, ki so sledili prvimi odpadnikom.

Dva govornika smo imeli pri blagoslovljenju vogelnega kamna ki sta veliko povedala. Rev. Matija Šavs v slovenskem jeziku in Rt. Rev. Oman, kanonik v angleškem jeziku. Več kot morejo povedati govorniki govori pa delo. — Če bi katolični tako propagirali za vero kakor to store naši nasprotniki proti veri, bi prav gotovo bilo vse drugače v verskem oziru med nami. — Še bolj pa bodo sedaj oči naroda slovanskega uprte v Lemont naših oo. frančiškanov, kakor so bile dosedaj. Ko bo samostan dodelan, potem bo mnogo prostora v starem poslopju za romarje ali pa one, ki iščejo v lepi naravi počitnic. Dal Bog in Marija Pomagaj!

Anton Grdina

Dogodki

med Slovenci po Ameriki

Nesreča

Cleveland, O. — Precej težko je bil poškodovan pretekli petek malo pred polnočjo rojak Louis Malich z Burnside Ave. in sicer ko je prečkal križišče Addison Rd. in St. Clair Ave. Zadet je bil od avtomobila, katerega voznik je bil v pijanem stanju in ga je policija tudi prišla.

Odlikovan

Calumet, Mich. — V nedeljo 4. junija se je mudil na Calumetu jugoslovanski konzul iz Chicage g. Peter Čarbič, ki je ob tej priliki izročil odlikovanje jugoslovanske vlade tukajšnjemu pesniku in pisatelju Matiji Sojatu. Odlikovanje je red Jugoslovanske krone katerega je jugoslovanska vlada že lansko leto namenila omenjenemu rojaku, a se odlikovanje ni moglo izvršiti zaradi raznih ovir, vse do sedaj.

Napreden fant

So. Chicago, Ill. — Pred štiri leti je peljal sedanji profesor Fr. Zierle v St. Bede Colegij v Peru, Ill. Komlančeva Tončka, kar na poskušnjo za nogometno igro. Fant je pa tako igral "foot ball", da je postal ponos šole in ponos nam vsem, ki ga poznamo. Pridobil si je s tem bodoločno izobrazbo na univerzi v Champain, Ill. Pravi, da hoče postati električni inženier. — Živeli naši slovanski fantje! Častitamo!

Smrt rojaka

Cleveland, O. — Pretekli petek zjutraj je v Glenville bolnišnici umrl mnogim poznani rojak John Martinak ki je stanoval na East 160th St. Umrl je v starosti 51 let. Doma je bil iz Cerkelj pri Kranju na Gorenjskem in je bival tukaj 33 let. — Zapuška brata in dve nečakinje ter več sorodnikov.

Poroka

Calumet, Mich. — Na Hancocku sta se pred kratkim poročila Peter Butala, sin Mr. in Mrs. Petra Butala iz Trimountain in Loretta Dineen iz Hancocka. Mladoporočence si bota uredila stanovanje na Hancocku.

Slovenec, Hrvat in vsem Jugoslovonom

ki potujejo skozi COLORADO SPRINGS, Colorado, se priporočamo s svojo dobro urejeno GOSTILNO in RESTAVRACIJO, kjer serviramo vedno sveža in okusna jedila, pripravljena po ameriškim in domačem evropskem okusu.

MILTS CAFE & BAR

M. T. KANCIYANCICH, lastnik

7 East Bijou Street — Colorado Springs, Colo.
Telefon: Main 1190

"TARZAN IN PREPOVEDANO MESTO"

(132)

(Metropolitan Newspaper Service) Napisal: Edgar Rice Burroughs

Z razburljivo hitrostjo so se sedaj odigravale strašne reči v palači kraljice Atke. Tarzan in njegovi vojniki so namreč udri v palačo in tako se jim je posrečilo rešiti Heleno in Magro. Heratovo brodoge je pa na vodi uničilo atharijsko vojsko. Kateri niso poginili, so se v strahu razbežali.

Ko je Heratova vojska premagala sovražnika, je z velikim zmagoslavljenjem vstopila v mesto, in pokončala se ostale, ki so se upirali. Vsi so pa prosili Tarzana, kateremu so se imeli zahvaliti za tako srečno uspešno napad. Vsi so hoteli k njemu, vsak bi mu rad stisnil roko in častil.

Naenkrat je nastalo zopet razburjenje. Dva vojaka sta privlekla Atana Thome, ki sta ga našla v bližini. Tisec je dragoceno skrinjico k sebi in vpil, da je ubil Lal Taska, da je otel Očeta Dijamantov. "Saj ne moreta biti dva," je rekel kralj Herat in odprl dragoceno skrinjico.

Namesto dragocenega dijamanta, je v skrinjici ležal komaj za pest velik kos premoga. Thome je od presenečenja padel vzrak mrtev. — "Za take goljufije zaklade smo se toliko borili in koliko jih je našlo žalostno smrt," reče Brian. — "Ljudje so pač nenevarne zverine," pripomni Tarzan. — KONEC.

POZOR!

Pogled na številke poleg naslova in imena. Ako ti je naravnost potekla, obnovi jo in pomagaj listu!

NA ZAPAD IN PO ZAPADU

(Dalje)

Ko sem odhajal v Ameriko pred 29 leti, sem firbčno spraval stavega Amerikancu v Ljubljani, kod so naši ljudje, pa mi je možakar z dolgimi mustami rekel: "Fant, naši ljudje so razkropljeni po vsej Ameriki. Kjer boš videl vrabice skakati in čivkati, tam boš našel tudi Kranjca..." — Hm, dober praktičen nasvet, ampak v dobri meri tudi resničen. Naši ljudje so raztreseni res vse križem tega novega sveta. Najdeš jih v najvišjih gorah in hribih, pa jih dobiš tudi v vsaki dolini.

Tu v Canon City in okolici biva več slovenskih pionirjev. Najprvo sva se ustavila pri družini Antona Strajnarja, ki sta reveža oba boleha. Oče trpi že dolgo na revmatizmu. G. Strajnar je doma iz Lukovke pri Trebnjem, njegova blaga žena pa iz Dreganjih Sel, fara Valta vas na Dolenjskem. Sami domačini. Sinovi pa vodijo lasten prečin. Ustavila sva se pri g. Andreju Konte, ki ima jako lep dom, potem pri g. Florijanu Adamiču, ki ima tudi ob seženo farmo, ranč in premogokop. Bila sva pri družini Frank in Katarina Jakovec in še mnogih drugih. V Canon City, biva tudi rojak g. Anton Adamič, p. d. Stopar, rodom iz Dolenjske, ki ima velikanski do 2000 akrov obsegajoči ranč, kakor so mi pravili. Živine ima v svojih rančih, pašnikih, da še sam ne ve koliko glav. Dobila sva z g. Skrabcem precej naročnikov za to malo naselbino. Nazadnje sva se ustavila pa še pri dobro poznani družini g. Johna in ge. Ane Sušman. Mrs. Sušman je naša marljiva zastopnica, ki vedno vneto deluje za razširjenje katoliških listov. Tam sva se malce ustavila za mal razgovor. Toda kakor bi trenil, ena dve tri, že so nas dobri mati ga. Sušman povabili k mizi k večerji. Tako hitri kuharici se pa ne najde v vsaki hiši. Družina Sušmanova ima 4 nadarjene hčere in 1 sina. Starejša hči Ana, je diplomirana bolničarka; druga hčer Barbara je pa redovnica v redu sv. Benedikta zdaj po redovnem imenu sestra Xavier. Ena je v Pueblu, in najmlajša pa dela v uradu zobozdravnika v mestu. Sin pa pohaja v višjo šolo. Bila je že noč, ko smo se poslovili.

Nato smo se še pri g. Jos. Skrabcu razgovorjali o tem in onem in ura je že šla na deseti, ko smo se podali k počitku. Drugo jutro sva pa z g. Skrabcem že pred 6. uro oddirjala proti leadvillskim goram. G. Skrabec je namreč sam preje dolga leta bival in delal v visokem Leadvillu in zato, da vidi svoje stare znanke je rade volje prisedel in šel z menoj v Leadville. Meni je bilo s tem zelo ustreženo, prvič bilo s tem zelo znano pot, g. Skrabcu je dobro znana pot, drugič sva se marsikaj zanimivega pogovorila po poti, in še več, on ki pozna tod vse kraje mi je zanimivo razlagal o teh gorskih krajih, kar sem z zanimanjem poslušal. Najina pot je začela navzgor in se vila naprej in naprej med visokimi gorami in zasekami. Cesta je vse skozi pravo vrstna in dobro asfaltirana. Pod romantično cesto teče skoro vse skozi deroča in žuboreča reka Arkansas, ki prihaja iz višnih in ji ves letni dan poživljajo tok visoki snežniki. Stara cesta skozi te gore, kakor mi je pravil g. Skrabec, je bila zelo neudobna proti sedanji razširjeni in asfaltirani cesti. Pred leti je bila prava muka potovati napram sedanjosti. Avtomobili se na nekaterih krajih radi nevarnih ovinkov in strmin niso mogli eden drugemu odmakati. Voziti so morali počasi in previdno. Veliko jih je strmoglavilo s prejšnje ceste in so se pobili po strminah. Med gorskimi zasekami se tu in tam odpre širša kotlina, ki je naseljena od farmarjev, ki imajo svoje ranče. Prva sloven-

Skupina nemških "postovoljcev", zapuščajočih Španijo, kjer so se udeležili vojne v nacionalistični armadi. Smejljajoči obrazi kažejo veselje nad povratkom v domovino.

KAJ SE SLIŠI PO SVETU?

NI USPELO

Ko je priletelo neko prometno letalo iz Londona v Curiah, je zasilal eden izmed carinskih uradnikov iz nekega kovčega nenavadne zvokove. Uradnik je zahteval pojasnila, lastnika kovčega, mlada zakonca, sta nekaj časa oklevajala, potem je žena kovčeg odprla in v njem je ležal dojenček ter jokalo. Da bi si prištedila voznino za otroka, sta si bila mlada človeka izmislila rešitev, da sta ga vzela kot prtljago s seboj.

LETALO BREZ PILOTA

Nenavadna zgodba se je primerila na letališču Värilöseju pri Kodanju. Pilot nekega letala je bil po pristanku izstopil in je pomagal učencu pilotu iz aparata. Kakšen neroden gib letalskega učenca je moral pri tem premakniti vzvod — motorji so nenadno močneje zabrneli in letalo se je premaknilo. Stroj je zdrvel s startno brzino preko letališča in je vlekel pilota s seboj, med tem ko je učenec visel čez krov. K nesreči ali sreči se je letalo zaletelo v skupino parkirajočih avtomobilov in se je ustavilo. Malo se je pri tem škodovalo, pilot je pa dobil pretres možganov.

JUNAŠKA ŽENSKA

Hazel Raybouldova, ki ima prodajalno čokolade v Birminghamu, je dobila nepričakovan obisk. Prednjo je stopil možak s samokresom v roki in zavpil: "Roke kvišku!" Da bi ne bil tega nikoli storil! Kajti ga. Raybouldova je ročno zagrabil za metlo in razbojnika z njo tako nemilo oplazila, da je spustil samokres na tla in se spustil v tek. Raybouldova je potem na policiji povedala, da je imela metlo od tedaj, ko so pred mesecem dni oplenili njeno blagajno, vedno pri roki in res se ji je obneslo...

ZVONIK SE ZRUŠIL

V kraju Torri del Benaco pri Veroni v Italiji se nahaja romarska božja pot. Krajevna cerkev ima tudi zvonik, katerega so zadnje čase popravljali pod vodstvom stavbenika Petra Bonettija. Zadnje dni so hoteli potegniti v zvonik velik zvon. Delo se je že bližalo svojemu koncu, ko je nenadoma počil tram v stolpu in zvon je treščil iz višine 25 m na zemljo ter ubil polirja.

POGAGAL SI JE IZ ZADREGE

Mr. Edward John Dunsford iz angleškega mesta Marshfielda je bil v veliki zadregi. Bas na isti dan in uro, ko se je hotel poročiti, ga je pozvalo prometno sodišče, da ga obsodi zaradi prekršitev policijskih predpisov. Poziv na razpravo ga je doletel tako pozno, da ni mogel več preložiti poroke. V tej zadregi si ni vedel drugače pomagati, nego da je poslal svojega očeta kot namestnika na obtožni klopi, med tem ko se je sam zvezal za življenje. Ko je oče prišel k poročni pojedini, je mlademu možu lahko sporočil veselo vest. Ko je sodnika prosil, naj se zadovolji z "obtožbenim namestnikom" in je povedal, kako je s

NA OBISK V STARO DOMOVINO

"Moji mami v spomin ob priliki obletnice izleta SZZ v domovino" — Piše Mrs. Josephine Erjavec, Joliet, Illinois.

ŠE ST. VID NAD LJUBLJANO.

Kmalu nam je minil čas in leta preživel v stari domovini v morali smo domov, kajti zgodaj drugi dan smo nameravali v St. Vid, moj rojstni kraj. Zelo pripravo pot imajo sedaj do St. VIDA, ko vozi tramvaj vsakih 10 minut, česar pred 11 leti ni bilo. Dobro se še spominjam, kako smo se takrat vozili s starim busom, ki nas je pretresal; sedaj na to, sedaj na drugo stran smo odletovali. Seveda, je bila tako slabi vožnji kriva tudi slaba cesta, medtem ko je sedaj vsa tlakovana, kot ameriški "highway", vse od Ljubljane do St. VIDA in še dalje do Jesenic in naprej. Ko smo se tako vozili prvo nedeljo kar smo bili v domovini proti St. Vidu, smo se čudili, kako je Ljubljana narasla v tej smeri. Iliša stoji poleg hiše, kakor gobe po dežju. Vse je naseljeno in vse moderno vrejeno ter je v resnici vredno občudovanja. Vse to napravi St. Vid kot nekako predmestje Ljubljane. — Komaj smo izstopili iz tramvaja, mi pride naproti moja teta, soproga strica Franka Setina, ki je kljub svojim 82 letom še čvrsta in je, kot vse stare žene, mnogo prestala na tem svetu. Peljala nas je v cerkev in tu pred oltarjem sv. VIDA, sem se zahvalila Bogu za srečno pot. Solze so mi drsele iz oči, ko sem se spomnila na mamo, kako srečno bi se počutila, če bi mogla tudi ona z nami vred še enkrat klečati pred oltarjem sv. VIDA, da bi še enkrat mogla vstopiti v to hišo božjo, kamor je v mladih letih tako rada zahajala; da bi mogla še enkrat zapeti raz kora, na katerem je pela 12 let pod organom Zirovnikom, kot prva pevka. Vsako malenkost v cerkvi sem si ogledala; krstni kamen, pri katerem sem bila krščena in pri katerem je bila krščena tudi moja mama in ata in vsi moji predniki. Videla sem v duhu vse doživljaje moje mame in vzdihnila, kako srečna bi bila danes tukaj v rojstni vasi, če bi bila še mama živa. — Po maši smo šli na pokopališče, kamor so nas spremili farani, ki so izvedeli, da smo iz Amerike ter pozdravili naše umrle sorodnike. Videli smo nove grobove sorodnikov, kateri so pred 11 leti še živeli, danes jih pa ni, da bi nam segli v roke. Mnogo znanec smo videli, med njimi tudi grob in spomenik pok. Franka Sakserja iz New Yorka, nekdanji lastnik "Glas Naroda", kateri je zadnja

Za časa našega bivanja v domovini smo bili še večkrat v St. Vidu, kjer smo obiskovali prijatelje in znanke, med njimi tudi g. dekana Zabreta, potem smo videli Škofovo zavode, bili na Brodu pri Kristini Erjavec, nekdanji Clevelandčanki ter sestri ge. Vokač. Čudila sem se ge. Čebularjevi, da se je tako privadila v domovini, medtem ko je imela tu tako lep dom. Toda, grunt ji je srce privezal na se. — Mnogim čitateljem bo ta gospa gotovo še v spominu pod domačim imenom Erženova Lojza. — Obiskali smo večkrat tudi g. Gostinčar, prejšnjega ministr, in go. soprogo Fani, ki nam je vsakokrat izročala nebroj pozdravov za sorodnike Heleno Tomazic v Garfield Heights. — Dalje smo bili pri Berčetuvi Johani, ki je sorodnica Mrs. Mary Skalar iz Ely, Minn., pri Barharjevi Franci, pri Zaletelevih in še pri nešteto drugih. Ustavili smo se tudi v Dravljah in sicer pri materi Mrs. Zorman in Mrs. Zaverl iz Cicero, Ill. in Ely, Minn. — V Zupah smo bili pri ge. Pavli Borštner, sestri pokojne naše šolske sestre Olge. Dan za dnem, smo se tu in tam ustavljali; pri Novakovih, pri Kajzerju, bratu naše č. šolske sestre Perpetue ter še pri mnogih drugih, katerih imena objavljati bi vzelo veliko prostora in časa. — Bili smo na žegnanju v Dravljah in pri sklepu velike pohištvene razstave, ki je bila zaključena s slavnostjo na vrtu, s plesom in bazarjem, katere gosti je bil ta dan takratni slov. minister Dr. A. Korošec.

(Konec prih.)

Predstavitve v a i m prijateljem "Amer. Slovenca" in jim ga priporočite, da se nanj naroče!

SOBA V NAJEM

Opremljena soba se odda v najem kat. ženski. Oglasite se pri **Kat. Kenig, 2340 So. Hoyne ave., Chicago.**

ZA OBNOVITEV VAŠE ZAVAROVALNINE

proti ognju, tornadu in avto nezgode, kakor tudi, kadar potrebujete notarska dela, pokličite me po telefonu: **KENMORE 2473-R** ali se pa zglaste pri:

JOHN PRISEL
15908 Parkgrove Avenue
CLEVELAND OHIO
ZASTOPNIK "AMERIKANSKEGA SLOVENCA" IN
PRODAJALEC HIŠ.

DENARNE POŠILJATVE

nakazujemo za Jugoslavijo, Italijo in vse dele sveta po dnevnem kursu. Prejemniki dobijo denar na dom po pošti. Včeraj io bile cene:

ZA DINARJE:	
Za \$ 2.30.....	100 Din
Za \$ 4.50.....	200 Din
Za \$ 6.60.....	300 Din
Za \$ 10.25.....	500 Din
Za \$ 20.00.....	1000 Din
Za \$ 39.00.....	2000 Din

ZA LIRE:

Za \$ 6.30.....	100 lir
Za \$ 12.00.....	200 lir
Za \$ 29.00.....	500 lir
Za \$ 57.00.....	1000 lir

Vse pošiljave naslovite na:
JOHN JERICH
1849 W. Cermak Road,
CHICAGO, ILL.

Naznanilo in zahvala

Potrlih src naznanjamo vsem našim sorodnikom, prijateljem in znancom tučno vest, da je, previden s sv. zakramenti, za vedno preminil moj soprog

Charles Perushek

Pokojni je bil rojen 4. nov. 1871. v Sedražici, Slovenija. V Ameriki je bival od leta 1891. Njegov pogreb se je vršil 6. junija po cerkvenem katoliškem obredu iz hiše žalosti v cerkev sv. Janeza Vianeya in potem na Holy Sepulcher Cemetery.

Tem potom želim izraziti vsem našim blagim sorodnikom, prijateljem in znancom najiskrenejšo in najprijetnejšo zahvalo za vse, kar je kdo storil za pokojnika, bodisi tekom njegovem bolezn, ko ste ga obiskovali in tolažili, bodisi ob času njegove smrti in ob času, ko je pokojnik ležal na mrtvaškem odru.

Posebej sem pa dolžna se zahvaliti zlasti velečastnim gospodom Rev. Augustinu Svetu in Rev. Hlazinu Podgoršek, za lepo opravljene cerkvene obrede, kakor tudi za vse njihove obiske pokojnika ob času njegove bolezni, ko ste mu prinašali dušne tolažbe in svete zakramente. Hvala vam iskrena.

Dalje najlepša hvala društvu Največjega Imena in Oltarnemu društvu za opravljene molitve v hiši žalosti in za obilen poset pri pogrebu. Nadalje tudi najlepša hvala pogrebnikom, ki so nosili krsto. Hvala vam lepa. Zahvaliti se moram tudi vsem onim, ki so naklonili ob tej priliki za sv. maše in vence v korist pokojnika. Imen ne morem prebrčiti ker bi vzelo preveč prostora.

Hvala vam iskrena vsem.

Zalujoča ostala
MARY PERUSHEK, soproga.

Detroit, Mich., dne 6. junija 1939.

"Podkrnoški gospod"

Dolores Vieser:

— ROMAN —

Poslovenil Janez Pucelj.

Krištof pride do brvi. Čas je, da se odpeljeta. Prijazna nuna stopi v svojo ladjico. Katrica v svojo. Vesla udarijo in čolna splavata na zlatoplamenteče jezero. Dolgo, dolgo zre Katrica za duhovno ladjico, ki mirno plava proti Porečam. Deklice spet pojo. Vedno dlje done čisti glasovi. Katrica prisluškuje in prisluškuje, dokler more čuti kak glas.

O Marija, preljuba Mati, daj mi Jezusa, sina svojega mihena. Jezus je moje zdravje in ta pravo veselje, med svoje svate me povabil je.

Pojo še "Ave maris stella", pa besede se gubijo nad šepetajočo vodo. Samo nežni napev, čigar lepo ni od tega sveta, spremlja Katrico domov z njene božje poti.

Veter nosi prvo rumeno listje od pečine na dvorišče in v zeleno daljo se riše zlat sijaj. Nekega dne obstoji na vratih Suza in vpraša po gospodarici. Zgoraj da je, v izbi, pravi hlapec in pelje nekolikaj začuden pokvečeno ženico gori po stopnicah.

Kako ti skoči Alenka s svojega mesta pri oknu, ko stopi v sobo Suza!

"Suza — — Suza — si res ti?"

Smejoč se in jokajoč pade starici okrog vratu, jo pelje bebljajoč k naslanjaču in jo ogleduje od vseh strani.

"Ah, mamka — si bila bolna? Saj si se vsa zničila in zvila! In tako slabo opravljena! Suza — ti — oče niso dobri?"

Suza se heheta in ihti, poljublja Alenčici roke, polne prstanov, in rob njene obleke, jo boža po licih, ki cveto še mehkeje in bolj rdeče kot svoj čas, in je vsa zmedena od vznemirjenja in začudenja.

"Kako si lepa, srčece! Ne, ne, ne manjka mi ničesar! Samo bolna sem bila. — Ampak ti si srečna? Kakšni lepi biseri! Tvoj oče, veš, me je hudo tepel, pa zdaj mi le da, da spim v terilnici, samo pred oči mu ne smem. Kje je tvoj gospod, dete?"

"Ah, Suza, ostani vendar pri meni!" zaprosi Alenka. "Jaz bi bila tako vesela. Bilo bi ti dobro, mamka!"

"V vasi spodaj sem bila že dvakrat, gori pa se nisem upala! Sem se bala, da bi tvoj gospod utegnil biti hud."

Alenka se zasmije.

"O ti neumna mamka! Če sem jaz vesela, da si tukaj, bo vesel tudi on. Saj mi slednjo željo na očeh bere."

"Res, Alenčica? Ti je dober?" vpraša Suza vsa blažena. "Se včasih bojim — prav čisto majceno. Veš, možki —"

Alenka jo poljubi na lice.

"Moji ljubi gospod je prav najboljši izmed vseh gospodov, Suza. Sicer ne bi bila šla sploh z Živega dvora!"

Tedaj se zresni.

"Povej mi, kako je na Živem dvoru, Suza," zaprosi.

Suza sklone koščene roke na prsi in ziblje glavo.

"Žetev je že pospravljena, razen detelje in sirka in ovska. Je letos vse kar dobro plenjalo. In lan bodo kmalu začeli tretji, — tedaj bom imela lepo toplo, Alen-

ka! Halek pravi, da je videl povodnjega moža. Zdaj je vseh strah in nihče noče iti po blato."

"In — oče?" ji seže Alenka tiho v besedo.

"Ah, vzdihne starka, "ni zdaj več dobrih časov na Živem dvoru. — Gospodar sivi in se stara in postaja krut. Sedi v sobani v svojem stolu — in Mirko, konjski hlapec, ki te je izdal, ukazuje v hiši."

"Mirko? kako more oče pripustiti, da zapoveduje hinavski pes?"

"Ga ceni nad vse," reče stara mračno.

Gospodarica se ugrizne v ustnice. Oče ji — kralj Samo — ki je za sleherni ugovor udaril z bičem — on sedi v sobani na svojem stolu in se da vladati hlapcu! — Kdo je tega kriv? Kako strahovito v živo je morala zadeti očeta! Čudno. Bil je zmeraj tako mrzel in strog.

"Reče kaj o meni?"

"Ne, nič, gospodarica," odgovori Suza.

Čez časek, ko je sonce že prilezlo v dolino, vpraša Suza:

"Si srečna, jurjevica?"

Alenka prikima.

Nežno jo pogladi starica po rami.

"Moja golobička, zdaj sem vendarle pri tebi, — kdo ve, kako dolgo zdaj spet ne bom. Povej mi vse, česar ti manjka, povej ubogi Suzi, kaj te skrivi boli!"

Lepa gospodarica zre skozi okno. Rahel nemir ji plaho gleda iz oči. Slednji reče:

"Sem močno srečna, mamka. Saj me ljubi. Samo eno: nekdo me je ostrašil. — Meniš, da sploh more ženska moža, ki ga ljubi, popolnoma osrečiti?"

"Ti že, srčece, ti!" odvrne Suza naglo in navdušeno.

Alenka se nasmehne. Toda vidi noro ljubezen v malem nagrbčenem obrazku in se obrne v stran in vzdihne.

"Veš, Suza," reče čudno raztrgano tja proti oknu, "dala sem vse, kar sem imela. Dom, dobro ime, sloves, — samo sebe popolnoma. — Rada bi — mu dala še tisočkrat več. Toda čutim — ni popolnoma srečen. — Hrepeni po nečem, česar mu jaz ne morem dati. — Suza — jaz pa mu hočem biti vse! Vse, Suza!"

Preprosta Suza ne razume deklice.

"Ah, otroček, tak mož ima dosti misli. Kaj vemo me! Me mislimo vsevilj samo na moža in živimo zanj. Mož pa mora venkaj v vojsko in me mu smemo samo rane obvezovati."

Alenka silno zmaje z glavo.

"Že, že, že! Ampak pri nama ni tako. Vem čisto dobro, — saj, Suza: ker sem jaz pri njem, ga ljudje zaničujejo in — njegov Bog ga bo kaznoval. Ne sme k obedu, ki ga imajo v cerkvi, in njegov Bog ne bo hotel imeti njegove duše pri sebi, kadar —"

Kratko zaječi in lepi obraz se ji mahoma spači od boli, ki jo je skrivala toliko časa.

"Suza, če — mu jaz ne zadoščam, tedaj je zato, ker na vse to misli, in — in — potem me ne bo več tako ljubil in bo morda želel, da bi šla — tega ne sme želei nikdar, nikdar! Rajši grem sama, preden bo —"

Suza jo prime za mrzlo, drhtečo roko.

(Dalje prih.)

Pomagali bi. — Po cesti stopim pomagam?"
"Kako vendar, saj si preložen s prtljago. Približa se mu paglavci in reče:
"Revček, ali vam lahko kaj nesli, bom jaz sopihal."

Philco-York hladno-valni

električni hladilec sobe

Hladi sobe velike do 11x14 čevljev. Stane s a m o nekaj centov na dan za obratovanje.

Uživajte hladno udobnost

celo poletje v svojem domu ali uradu!

✗ Dovolj hladnega, osušenega zaka v vašem uradu pomeni manj utrujenosti vsled vročine — v vaši spalnici pomeni mirno spanje v vročih, vlažnih nočeh.

Ta Philco-York hladno-valni hladilec sobe se lahko hitro instalira — ne potrebuje nikake vodne zveze — enostavno se ga zveže z električnim tokom.

Ne čakajte, da pridejo vroči dnevi. Naročite zdaj, dokler se more dostavitev garantirati. Telefonirajte RANDolph 1200, Local 2144.

COMMONWEALTH EDISON COMPANY

72 West Adams Street

\$15 naplačila

Preostanek, poleg malih prenosnih stroškov, plačljiv v lahkih mesečnih zneskih.

NOVO POGLAVJE TARZANOVE POVESTI

Tarzan in slonovi ljudje

V petek začne izhajati nova Tarzanova povest "TARZAN IN SLONOVI LJUDJE". Pazljivo zasledujte Tarzana, kako pogumno rešuje svoje prijatelje iz strašnih nevarnosti in kako se maščuje nad svojimi in svojih prijateljev sovražniki. — "Tarzan in slonovi ljudje" je silno napeto poglavje Tarzanove povesti, katero boste prav gotovo z največjim zanimanjem brali. Pri reševanju svojih prijateljev pride Tarzan v tako nevarno položaj, da niti sam ni gotov, da se reši iz strašne nevarnosti. — Naročite si dnevnik Amer. Slovenec, da boste lahko sledili tej zanimivi povesti.

Pisano polje

J. M. R.

Prvi maj. Socialist je zapil Houston Chamberlain. Hitler je Chamberlaina le kopiral.

"Na Krasnem trgu v Moskvi bo veličastna parada in — znamenje naših dni — bo imela pretežno vojaški značaj. Po drugih ruskih mestih bo praznovanje sorazmerno s prebivalstvom in z razvojem industrije.

V deželi svastike bodo odigrali navadno farso, ker je z nečem treba varati pripravo ljudstvo.

V državah, ki so pod fašističnim vplivom, ne bo ničesar, razen kar se da storiti skrivoma.

V Španiji bo žalovanje in tiho preklinjanje izdajstva.

V škandinavskih deželah bo lepo kakor vsako leto in po drugih državah, kjer je ostalo še kaj sledu po demokraciji, bo toliko praznovanja, kolikor bodo razmere dopuščale."

Ako je prvi maj praznik delavcev, praznik dela, obžalujem, da ni boljši praznik, in letos le tak, kakršen je opisan. Čemu ni boljši? Ker pač ni toliko praznik dela in delavcev, pač pa hoče biti praznik socializma, in tu je razlog za precejšnjo mizerijo pri praznovanju. Izjemo bi delale le škandinavske države. Morda je bilo tam sijajno, ampak zopet ne toliko radi — socializma, temveč bolj radi socialnega mišljenja in naziranja, ki pa nima stika z ateističnim socializmom, ko ateizma tam ne poznajo, kakršnega vsiljuje socializem povsod, kjer pride do kake moči.

V Španiji je bilo preklinjanja, socialisti in anarhisti se ne udajo lahko, bilo pa je morda tudi nekaj preklinjanja teh rušilcev.

Proslava pod svastiko in v fašizmihi utegne odgovarjati dejstvu.

Rusija pa je punčica. Sicer je Stalin vsaj socializem hudo štoknil, ampak socialist zapre oči, ker tudi socialisti pri nas se močno ozirajo proti ti vzhodni zarji, dasi poznajo tam le komunizem, in proslava ni le vojaškega značaja, tudi v znaku raznih čistk je. Praznik dela pač, praznik socializma je res mršav.

Sedanji in tudi že prejšnji Nemci ne morejo dosti prehlvaliti divnosti svojega jezika in čednosti in zlahtnosti dvoje nemške rase. Vsakega je nekaj, sedanje hvalisanje pa meri že na blaznost. Vrlo značilno pa je pri tem, da je na vrline nemškega jezika najprej in najbolj opozoril svet Jud Henrik Heine, in na resnične in pretrane čednosti nemške rase pristen Anglež

NAZNANILO IN PRIPOROČILO

Vsem našim dragim naročnikom v Bridgeport, Conn. in okolici sporočamo, da je sprejel zastopništvo za list "Amerikanski Slovenec" in "Novi Svet" Mr. Martin Horvath, kateri je pooblaščen da sprejema naročnino za oba omenjena lista, kakor tudi oglase, knjige in vse kar je v zvezi z našimi listi.

Vsem naročnikom in vsem rojakom v Bridgeportu, Conn. in okolici ga prav toplo priporočamo, da mu gredo na roko in pomagajo širiti dober tisk.

Uprava "Am. Slovenca" in "Novega Sveta".

Angleški državnik Winston Churchill je izrazil mnenje, da mora Hitler še letos udariti, ali pa ne bo udaril, oziroma ne bo se upal udariti, in svet bo imel daljši mir. Militarna stran je stvar strokovnjakov, krog okoli Nemčije se ne kaj utrjuje, pri Hitleru pa je, da vsaj poizkusi. Brezdvomno pa prihaja vse vznemirjenje sveta le iz nemške nadutosti in enake laške megalomanije, ko sanjajo o rimskem imperiju. Vsaj Slovani bi v prvi vrsti potrebovali miru, da si malo uravnajo v glavah.

Šport. Kakor vse, se tudi to lahko pretirava. Vidim sem pomisleke zoper preobilnost. V pravi in pravilni meri ima pa šport svoje mesto. Vidim od ameriškega poročevalca: "Sport-minded Yugoslavia". Toraj imajo smisel. Dalje poroča: "Yugoslavia has 629 football clubs with 22,000 active members; 45 tennis clubs; swimming, rowing, fencing, skiing, cycling, boxing and table tennis associations; a women's sport association with 28 clubs. This, for a country more than three-fourths composed of agricultural workers, where a generation ago the word "sport" was scarcely known". Tudi pri športu bi bilo še vse pri starem, ako bi bilo ostalo, kakor je bilo nad tisoč let. Tako je prišla neka svoboda vsaj, in dasi je ta še tako mršava, svoboda je le, in da je svoboda, se kaže tudi na polju športa. Nekaj je bilo še vedno boljše ko nič, in najslabša mati je boljša ko mačeha. Ako zdaj le to mršavo svobodo kritizirajo, in jo zapravijo, bo napredoval vsepovsod zopet le tujec, in tisočletno mrtvilo bo zopet zavladalo, in po zapravljene svobodi niti kričati ne bodo več smeli, niti ne bodo, kakor je slovanska navada.

Kjer katoličani ne skrbijo za razširjanje svojega katolištva, tam dajejo najlepšo priliko nasprotnikom, da širijo ti svoj protiverski tisk.

IGRE ZA DRAMSKE ODRE

GUZAJ. — Igra v petih dejanjih, z ne preštevilnim osebjem. Igra ima zgodovinsko ozadje po ljudski povesti "Guzaj". Stanec. 35c

IZGUBLJENA OVCA. — Igra v treh dejanjih prav zanimiva. 35c

KRIŽ IN SOVIJSKA ZVEZDA. — Drama v štirih dejanjih. Zelo zanimiva in priporočljiva prav za sedanje čase, ker je obenem poučna kam privedejo narode in ljudstva razni izmi 35c

Naročila pošljite na

Knjigarno Amerikanski Slovenec, 1849 West Cermak Rd., Chicago, Ill.

Pregleduje oči in predpisuje očala 23 LET IZKUŠNJE

DR. JOHN J. SMETANA OPTOMETRIST

1801 So. Ashland Avenue Tel. Canal 0523 Uradne ure: vsak dan od 9. zjutraj do 8:30 zvečer.

Sveto pismo - novi zakon

Vačbuje Sv. Evangelije in Dejanja Apostolov. Knjigo je priredil in sestavil č. g. Jožef Zidanšek, duhovnik lavantinske škofije. Vsebuje 541 strani in je primerne žepne oblike.

STANE S POŠTINO \$1.00 Naroča se na naslovu:

Knjigarna Amerikanski Slovenec 1849 W. Cermak Rd. Chicago, Illinois

Jacob Gerend Furniture Co.

Priporočamo naš pogrebni zavod. Dobite nas podnevi in ponoči. Imamo tudi vsakovrstno pohištvo po zmernih cenah.

704-706 North 8th Street, Sheboygan, Wis. Telefon: 85 — Res. 4000-77